

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات طرح:

دوره یازدهم- سال سوم

شماره ثبت:
۲۹۱

مشخصات گزارش:

تهیه و تدوین کنندگان:
فهیمة غفرانی
حسن کاویانی

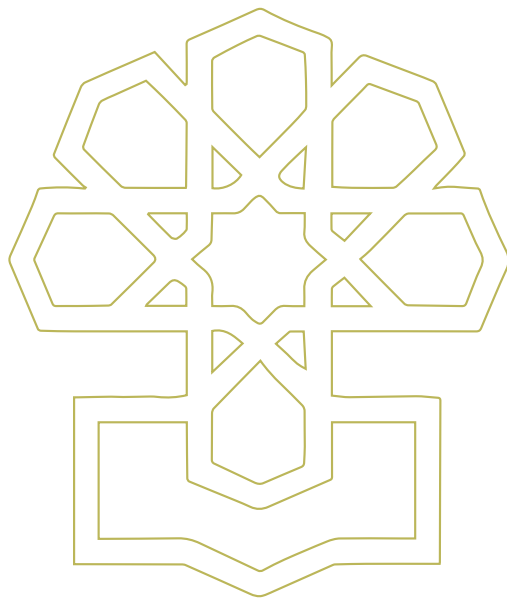
ناظران علمی:
مهدی عبدالحمید
شهاب طلایی

شماره مسلسل:
۲۹۰۱۸۰۵۶-۱

تاریخ انتشار:
۱۴۰۱/۹/۵

دفتر مطالعات مدیریت

اظهار نظر کارشناسی درباره:

« طرح تعیین تکلیف ناظرین کشاورزی بعد از مصوبه ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی »

مقدمه

به موجب قانون «استخدام مهندسين ناظر توليدات کشاورزی» (مصوب ۱۳۸۹، مجلس شورای اسلامی) دولت مکلف شد ظرف مدت سه سال ۱۰ هزار نفر از مهندسان ناظر توليدات کشاورزی را استخدام کند.^۱ یک سال بعد قانونگذار در قالب ۷ تبصره شرایط و الزامات دیگری را به این قانون افزود و قانون «اصلاح قانون استخدام مهندسين ناظر توليدات کشاورزی» در تاریخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۲ به تصویب رسید. در سال ۱۳۹۶ طرحی در دستور کار مجلس قرار گرفت که در آن استدلال شده بود «اجرای قانون مذکور در مهلت تعیین شده سه ساله منتج به استخدام بیش از هشت هزار نفر از مشمولین قانون گردید، لکن تعداد ۱۲۴۲ نفر از این افراد به دلیل پایان مهلت اجرای قانون استخدام نشدند.» طرح ارائه شده با این هدف تهیه شده بود که با تمدید مهلت اجرای این قانون تا پایان سال ۱۳۹۷ شرایط را برای استخدام افراد جا مانده از فرصت استخدامی احیا کند که طرح مذکور مسکوت ماند. در سال ۱۳۹۹ طرح «تعیین تکلیف ناظرین کشاورزی بعد از مصوبه سال ۹۰ مجلس شورای اسلامی» با هدف استخدام ۵ هزار نفر ناظران کشاورزی در قالب ماده واحده و ۶ تبصره ذیل ارائه شده است.^۱ این طرح پس از جلسات متعدد در کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست با تغییراتی و در قالب ۹ ماده تصویب شد. در این نوشتار، گزارش کمیسیون مذکور از منظر کلیات و اجزای آن مورد واکاوی قرار گرفته است.

۱. ماده واحده - دولت موظف است از تاریخ تصویب این قانون و حداکثر ظرف سه سال با رعایت حکم بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری، تعداد ده هزار ناظر بخش کشاورزی و منابع طبیعی با تحصیلات کارشناسی و بالاتر که از سال زراعی ۱۳۸۲ به بعد حداقل دو سال سابقه فعالیت مستمر در زمینه منابع طبیعی و تولید محصولات راهبردی و اساسی بخش کشاورزی داشته باشند و یا در تعاونی‌های تولید به عنوان مدیر و یا کارشناس فعالیت نموده و در مدیریت جهاد کشاورزی استان‌ها، شهرستان‌ها و یا مراکز خدمات کشاورزی دارای سوابق مشارکت و نظارت در امور یاد شده باشند، با رعایت ماده (۴۶) قانون مدیریت خدمات کشوری و شرایط عمومی استخدامی کشور در پست‌های عملیاتی و نظارتی جهاد کشاورزی شهرستان‌ها و یا مراکز خدمات کشاورزی استخدام نماید.

ارزیابی کلیات طرح ۱.

■ در سال ۱۳۸۹ قانون «استخدام مهندسیین ناظر تولیدات کشاورزی» به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. قانونی که براساس ماده واحد آن مجوز استخدام تعداد ۱۰ هزار نفر ناظر بخش کشاورزی و منابع طبیعی در وزارت کشاورزی ظرف مدت سه سال پیش بینی شده بود. در خصوص نحوه خطمشی گذاری و اجرای این قانون اطلاعات ذیل حائز اهمیت است: **الف)** برابر اعلام رئیس هیئت تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی از عملکرد وزارت جهاد کشاورزی تعداد کل ناظران کشاورزی در زمان تصویب قانون مذکور کمتر از ۱۰ هزار نفر بوده است.^۱

ب) پس از اجرای قانون حدود ۲۵۰۰ نفر از افراد واجد شرایط قانون استخدام نشده اند.

ج) با استفاده از این ظرفیت قانونی، حداقل هزار نفر بدون داشتن شرایط استخدام جذب شده اند.

این اطلاعات نشانگر آشفتگی در نظام مدیریت منابع انسانی، تخلفات عدیده در نحوه استخدام ناظران کشاورزی، فقدان اطلاعات موثق جهت تصمیم گیری، بی توجهی به ظرفیت و مقدرات دولت در استخدام و تبدیل وضعیت کارکنان در حوزه مذکور است. چالش هایی که به نظر می رسد در طرح حاضر نیز توجه چندانی به آنها مبذول نشده است؛ از این رو تکرار نتایج و اتفاقات حاصل از اجرای قانون «قانون اصلاح قانون استخدام مهندسیین ناظر تولیدات کشاورزی - مصوب ۱۳۹۰» دور از تصور نیست. به عبارتی با عنایت به تجربه مذکور و سایر تجارب حتی در صورت استخدام ۵ هزار نفر ناظر کشاورزی مدنظر نمایندگان محترم در چند سال آینده مجدداً پدیده های مشابه بروز خواهند کرد که نیازمند قانونگذاری جهت تعیین تکلیف افراد جدید خواهد بود. از این رو ضروری است که تدوین و طراحی سازوکارهای جامع جهت تحقق سند برنامه ریزی نیروی انسانی و استخدام در چارچوب تشکیلات و سازمان مصوب جایگزین رویکردهای تبدیل وضعیت شود.

■ مستفاد از مقدمه عنوان طرح و تبصره «۱» طرح یکی از علل ارائه طرح حاضر، عدم تحقق اهداف قانونگذار در قانون «اصلاح قانون استخدام مهندسیین ناظر تولیدات کشاورزی» است؛ بنابراین احکام طرح علاوه بر درج کلیه نقاط قوت قانون مصوب باید آسیب ها، کاستی ها و نواقص آن را مرتفع می کرد. در حالی که مقایسه تطبیقی احکام قانون و طرح مؤید آن است که قانون در موارد عدیده ای چون پیش بینی بازه خدمتی جهت مشمولان طرح، تبیین مفاهیم کلیدی و ... به مراتب جامع تر و دقیق تر از طرح پیشنهادی است. همچنین بی توجهی به شواهد و اسنادی چون گزارش هیئت تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی از عملکرد وزارت جهاد کشاورزی در تدوین احکام و سازوکارهای اجرایی، تحقق اهداف این طرح را دور از انتظار می کند.

■ با توجه به بند «۱۰» سیاست های کلی نظام اداری، مبنی بر چابک سازی، متناسب سازی و منطقی سازی تشکیلات نظام اداری، به نظر می رسد تکلیف دولت به استخدام پنج هزار ناظر مغایر این بند است. از طرف دیگر مطابق بند «۱۶» سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی که بر صرفه جویی در هزینه های عمومی کشور از طریق منطقی سازی اندازه دولت تأکید دارد، افزودن نیروی انسانی مازاد بر نیاز دستگاه ها، امری صحیح به نظر نمی رسد و باعث افزایش هزینه های عمومی می شود. ■ بر اساس مفاد این طرح، تأمین کلیه نیازمندی های منابع انسانی وزارت جهاد کشاورزی منحصر به استخدام و تبدیل وضعیت ناظران کشاورزی می شود. رویکردی که استخدام سایر افراد مورد نیاز در سایر تخصص ها را با چالش جدی مواجه خواهد کرد. مضافاً با عنایت به محدودیت منابع مالی دولت، افزایش هزینه های عمومی و جاری ناشی از استخدام منابع

۱. ماده واحد - دولت (وزارت جهاد کشاورزی) مکلف است با رعایت حکم بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۸/۷، تعداد پنج هزار نفر از کارشناسان ناظر با مدرک کارشناسی و بالاتر، با رعایت ماده (۴۶) قانون مدیریت خدمات کشوری و شرایط عمومی استخدامی کشور در پست های کارشناسی عملیاتی و نظارتی و ترویج محصولات کشاورزی و ... در مراکز و مدیریت های جهاد کشاورزی استان ها و شهرستان ها با اولویت سابقه و بدون آزمون، تماماً طبق سند توسعه و اعلام نیاز آن وزارتخانه به سازمان اداری و استخدامی طی نامه شماره ۲۰۰/۹۶/۳۸۷۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۱ به کار گرفته شوند.

تبصره «۱» - با توجه به اینکه پنج هزار نفر از ناظرین بخش کشاورزی بعد از مصوبه سال ۹۰ مجلس محترم وجود دارند که با سابقه فعالیت ۱۰ ساله از سال ۸۶ تاکنون در هیچ طرح و مصوبه ای استخدام نشده اند، لذا وزارت جهاد کشاورزی مکلف است این ناظرین را در قالب طرح جدید استخدامی تعیین تکلیف نماید.

تبصره «۲» - برای اشخاص دارای تحصیلات دانشگاهی بالاتر از کارشناسی یک امتیاز و هر سال سابقه کاری بالاتر به عنوان ناظر کشاورزی، یک امتیاز منظور می شود و سوابق کاری این کارشناسان به حداکثر سن استخدامی اضافه می شود.

تبصره «۳» - این طرح شامل افرادی می شود که به عنوان ناظر محصولات مختلف کشاورزی در قالب طرح نظارت با جهاد کشاورزی همکاری داشته اند و شامل افرادی که در طرح های دیگر وزارت جهاد کشاورزی سوابق اجرایی دارند، نمی شود.

تبصره «۴» - با توجه به اینکه ناظرین کشاورزی از بین فارغ التحصیلان کشاورزی به وسیله آزمون انتخاب می شوند و مرحله انتخابی به وسیله آزمون را گذرانده اند، از آزمون اداری استخدامی دولت معاف می شوند.

تبصره «۵» - بار مالی این طرح طبق بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری، از محل بازنشتگان تأمین می شود.

تبصره «۶» - به جهت رفع ابهامات و دفاع از حق ناظرین واقعی، هیئتی متشکل از نمایندگان ناظرین کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی، مجلس محترم شورای اسلامی جهت صحت سوابق ناظرین تشکیل شود و تمامی سوابق به تأیید نماینده ناظرین و ارگان های نام برده برسد.

۲. گزارش هیئت تحقیق و تفحص از «عملکرد وزارت جهاد کشاورزی در خصوص چگونگی اجرای قانون اصلاح قانون استخدام مهندسیین ناظر تولیدات کشاورزی مصوب ۱۳۹۰».

انسانی جدید در مسئولیت‌هایی که عموماً می‌تواند توسط بخش غیردولتی انجام پذیرد، توجیه پذیر نیست.

■ در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد بخش کشاورزی کشور از سوی بخش غیردولتی مدیریت می‌شود و از منظر ماهیت کار، تنها مباحث مرتبط با سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی تأمین به‌موقع نهاده‌ها، تخصیص اعتبارات و... باید توسط وزارت جهاد کشاورزی اجرایی شود. مطابق با «نظام صدور واگذاری تصدی‌های وزارت جهاد کشاورزی به بخش غیردولتی»، ابلاغ شده طی بخشنامه شماره ۱۶۶۸۳/۰۲ مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۰۲، از مجموع ۱۴۸ وظیفه تصدی‌گری قابل واگذاری وزارت جهاد کشاورزی، ۱۰۱ وظیفه تخصصی و ۴۷ وظیفه عمومی است که همه آنها را می‌توانند بخش غیردولتی، با هزینه کمتر و کیفیت بهتر انجام دهد که علاوه بر آن زمینه جلب سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در خدمات دولتی و افزایش فرصت‌های اشتغال در بخش غیردولتی را نیز فراهم خواهد آورد. برخی از این وظایف که پیش‌تر مهندسان ناظر انجام می‌دادند عبارتند از: «عملیات اجرایی ترویج و کنترل یافته‌ها»، «مشاوره در زمینه عملیات اجرایی پروژه‌های مکان‌یابی توسعه کشت و تولید» و «مشاوره فنی شناخت و مبارزه با آفات، بیماری‌ها و علف‌های هرز». پیش از آن نیز براساس پیشنهاد سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی به منظور سازمان‌دهی کارشناسان باتجربه و یا جویای کار و استفاده از روش سهم‌بری دانش از تولید، «نظام صدور مجوز مراکز خدمات کشاورزی غیردولتی» طی نامه شماره ۰۲/۳۲۷۰۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ ابلاغ شده است. از طرفی مهندسان ناظر، به‌پشتوانه تجارب اجرایی کسب شده، الزاماً مهندسان ناظر برنامه‌ریز یا نیروی اداری مناسبی محسوب نمی‌شوند؛ لذا باید از دانش و مهارت و تجربه ایشان در ارتقای بهره‌وری در واحدهای تولیدی بخش کشاورزی استفاده شود که تجربه نشان می‌دهد دولت به دلیل مشغله کاری رأساً نمی‌تواند مسئولیت دانش‌گستری را در تولید به‌عهده گیرد و بخش غیردولتی با رویکرد سهم‌بری دانش از تولید در تحقق این مهم، موفق‌تر و مؤثرتر عمل کرده است.

■ نظر به اهمیت و مأموریت بسیار حساس بخش کشاورزی در تحقق امنیت غذایی کشور، هرگونه به‌کارگیری نیروی کار در این بخش باید با لحاظ الزامات افزایش بهره‌وری و در راستای ارتقای کمی و کیفی تولیدات کشاورزی باشد. «طرح تعیین تکلیف ناظرین کشاورزی بعد از مصوبه سال ۹۰ مجلس شورای اسلامی» ضمن اینکه هیچگونه هدف‌گذاری خاصی جهت بهبود بهره‌وری نیروی کار شاغل در دستگاه‌های حاکمیتی بخش کشاورزی و همچنین نیازهای استخدامی وزارت جهاد کشاورزی ندارد، تنها با هدف استخدام گروهی خاص در این دستگاه‌ها، آن هم صرفاً برای امر ترویج و آموزش کشاورزی، تدوین شده است. درحالی‌که مقوله ترویج و آموزش کشاورزی، خود یک امر تخصصی است و ارتباط‌گیری با جامعه کشاورزان، به‌ویژه برای افزایش بهره‌وری تولیدات ایشان، نیازمند مهارت‌های خاصی است که لزوماً از عهده کارشناسان متخصص در رشته‌های مختلف زیرمجموعه کشاورزی، منابع طبیعی و دامپزشکی، هرچند سابقه حضور در مزارع به‌عنوان مهندس ناظر را داشته باشند، برنمی‌آید؛ بلکه لازم است این امر صرفاً توسط مروجان کشاورزی (که دارای تخصص «مهندسی آموزش و ترویج کشاورزی» هستند) و حتی‌الامکان بخش خصوصی انجام پذیرد. کمااینکه اجرای امور آموزشی و ترویجی، مطابق ماده (۶) «قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی» مصوب ۱۳۸۹/۰۴/۲۳ باید به بخش غیردولتی محول شده و تجربه ناموفق آموزش و ترویج کشاورزی دولتی در سنوات گذشته نیز مؤید این موضوع است.

۲. ارزیابی مفاد طرح

۲-۱. ماده (۱)

- مطابق ماده (۴۱) قانون مدیریت خدمات کشوری^۱، استخدام در دستگاه‌های اجرایی براساس مجوز صادره، تشکیلات مصوب، رعایت مراتب شایستگی و برابری فرصت‌ها انجام می‌شود. این فرایند با تعامل سازمان اداری و استخدامی کشوری، سازمان برنامه‌بودجه کشور و دستگاه اجرایی متقاضی استخدام (در این طرح وزارت جهاد کشاورزی) صورت می‌پذیرد. از این‌رو درج عبارت وزارت جهاد کشاورزی در صدر این ماده محل اشکال است.

- در ماده (۱) طرح، جذب و به‌کارگیری کارشناسان ناظر محصولات کشاورزی به‌صورت «پیمانی» پیش‌بینی شده است. از این‌رو الزام به رعایت ماده (۴۶) قانون مدیریت خدمات کشوری^۲ در صدر این ماده زائد است. حکم مذکور ناظر بر ضرورت

۱. ماده (۴۱) - ورود به خدمت و تعیین صلاحیت استخدامی افرادی که داوطلب استخدام در دستگاه‌های اجرایی می‌باشند براساس مجوزهای صادره، تشکیلات مصوب و رعایت مراتب شایستگی و برابری فرصت‌ها انجام می‌شود.

۲. ماده (۴۶) - کسانی که شرایط ورود به استخدام رسمی را کسب می‌نمایند قبل از ورود به خدمت رسمی یک دوره آزمایشی را که مدت آن سه سال می‌باشد طی خواهند نمود و در صورت احراز شرایط ذیل از بدو خدمت جزو کارمندان رسمی منظور خواهند شد:

الف) حصول اطمینان از لیاقت (علمی، اعتقادی و اخلاقی)، کاردانی، علاقه به کار، خلاقیت، نوآوری، روحیه خدمت به مردم و رعایت نظم انضباط اداری از طریق کسب امتیاز لازم با تشخیص کمیته تخصصی تعیین صلاحیت کارمندان رسمی.

ب) طی دوره‌های آموزشی و کسب امتیاز لازم.

ج) تأیید گزینش.

طی دوره‌های آزمایشی برای مستخدمین رسمی است. ضابطه‌ای که با توجه به ماهیت و کار ویژه‌های استخدام پیمانی فاقد وجاهت است.

■ در خصوص تعیین رشته تحصیلی مشمولان طرح، رویکردی تلفیقی و غیر معمول استفاده شده است. به طوری که در ماده (۱) بر برخی رشته‌های تحصیلی تصریح و در ادامه نیز تعیین این رشته‌ها به وزارت جهاد کشاورزی و آیین نامه محول شده است. این در حالی است که بر اساس ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری بررسی و تصویب شرایط احراز رشته‌های شغلی از وظایف شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی می‌باشد که باید رفع ابهام شود.

■ بر اساس مقدمه توجیهی طرح و نیز مذاکرات صورت گرفته در کمیسیون جامعه هدف این طرح، صرفاً ۵ هزار نفر ناظران کشاورزی دارای سابقه فعالیت ده ساله که بعد از مصوبه سال ۱۳۹۰ موفق به استخدام در وزارت جهاد کشاورزی نشده‌اند خواهد بود؛ در صورتی که در ماده (۱) بر این قید تصریح نشده است و دامنه شمول آن همه ناظران کشاورزی را بدون توجه به سابقه خدمت در برمی‌گیرد.

■ در ماه (۱) استخدام ۵ هزار نفر از ناظران کشاورزی پیش‌بینی شده است. اما مشخص نیست که عدد مذکور بر اساس چه معیارها و محاسباتی تعیین شده است. اطلاعات منتشر شده در خصوص قانون «قانون اصلاح قانون استخدام مهندسی ناظر تولیدات کشاورزی - مصوب ۱۳۹۰» مؤید آن است که این گونه اعداد و ارقام (۱۰۰۰۰، ۵۰۰۰ و ...) غالباً بر اساس گمان‌های غیر علمی است. در حالی که استخدام حتی یک نفر کارمند بدون توجیه علمی و عملی مغایر با اسناد بالادستی، اخلاق حرفه‌ای و اصول مدیریت اثربخش منابع انسانی است.

■ در ماده (۱) منظور از آزمون داخلی (امتحان عمومی، آزمون کتبی، مصاحبه و ...) مشخص نیست. از منظر اجرایی با توجه به احتمال عدم تطابق نیازمندی‌های وزارت کشاورزی با تعداد ناظران کشاورزی و به منظور رعایت اصل شایسته‌گزینی و تحقق مطلوب وظایف و مسئولیت‌های وزارت مذکور ضروری است که افراد شایسته پس از طی همه مراحل استخدام و گزینش به خدمت پذیرفته شوند موضوعی که در این تبصره مورد توجه قرار نگرفته است. مضاف بر آن کیفیت و نحوه برگزاری آزمون مذکور نیز محل ابهام است.

■ با توجه به مفاد ماده (۱) در خصوص تعیین تکلیف ناظران کشاورزی دورویکرد ذیل متصور است، رویکردهای متفاوتی که باید یکی از آنها را انتخاب کرد:

الف) استخدام ۵ هزار ناظر کشاورزی بدون توجه به تعداد افراد بازنشسته، باز خرید و مستعفی،
ب) جایگزینی ناظران کشاورزی به جای افراد بازنشسته، باز خرید و مستعفی بر اساس محدودیت قانونی بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری.^۱

در رویکرد اول دولت مکلف به استخدام ۵ هزار نفر ناظر کشاورزی خواهد بود؛ بنابراین ضابطه بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مبنای عمل نخواهد بود و عبارت مذکور باید از صدر ماده (۱) حذف شود. نکته محوری در این رویکرد لزوم تعیین شیوه‌های تأمین هزینه‌های مورد نیاز است که در این طرح مورد عنایت قرار نگرفته است. در رویکرد دوم بر اساس سازو کارهای پیش‌بینی شده در بند «ج» ماده (۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری حداکثر معادل یک سوم کارمندان که به روش‌های بازنشستگی، باز خریدی، استعفا و سایر موارد از خدمت خارج شده‌اند از ناظران کشاورزی استخدام خواهند شد. در این حالت عملاً درج عدد ۵ هزار نفر زائد خواهد بود؛ زیرا تعداد افراد مشمول استخدام بر اساس تعداد افراد بازنشسته، مستعفی یا باز خرید، میزان استفاده از سهمیه و ظرفیت قانونی در امسال و سنوات گذشته و میزان هم‌خوانی جایگاه‌های سازمانی و مشاغل خالی با تخصص ناظران کشاورزی تعیین خواهد شد. همچنین در این حالت این احتمال وجود دارد که تعداد مجموع مجوزهای استخدامی کمتر از عدد ذکر شده (۵ هزار نفر) باشد.

۱. ماده (۲۴) - در راستای اجرای احکام این فصل کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از تاریخ تصویب این قانون اقدامات ذیل را انجام دهند:
الف) حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون آن دسته از وظایفی که قابل واگذاری به بخش غیردولتی است را احصا و با رعایت راهکارهای مطروحه در این فصل نسبت به واگذاری آنها اقدام نمایند. به نحوی که طی هر برنامه بیست درصد (۲۰٪) از میزان تصدی‌های دولت در امور قابل واگذاری کاهش یابد.
ب) تعداد مجوزهای استخدامی مذکور در ماده (۵۱) این قانون به نحوی تعیین گردد که تعداد کارمندان دستگاه‌های اجرایی که به هر نحو حقوق و مزایا دریافت می‌کنند و یا طرف قرارداد می‌باشند هر سال به میزان دو درصد (۲٪) در امور غیر حاکمیتی نسبت به سال قبل کاهش یابد.
ج) حداکثر معادل یک سوم کارمندان که به روش‌های بازنشستگی، باز خریدی، استعفا و سایر موارد از خدمت دستگاه‌های اجرایی خارج می‌شوند استخدام نمایند.
تبصره «۱» - وظایف حاکمیتی موضوع ماده (۸) این قانون از شمول این ماده مستثنی هستند.
تبصره «۲» - آیین نامه اجرایی این ماده شامل وظیفه قابل واگذاری در چارچوب این قانون، حمایت‌های دولت برای توسعه بخش غیردولتی و نحوه خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی و تعیین تکلیف کارمندان واحدهای واگذار شده و سایر موارد بنا به پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
تبصره «۳» - دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور موظفند اجرای این فصل را در دستگاه‌های اجرایی کنترل نموده و با مدیران متخلف برخورد قانونی نمایند.

■ در ماده (۴۲) قانون مدیریت خدمات کشوری^۱ شرایط عمومی استخدام در دستگاه‌های اجرایی مشخص شده‌اند. شرایط عمومی ورود به خدمت به معنای شرایط و ویژگی‌های جامع و مانعی است که داوطلبان استخدام در دستگاه‌های اجرایی در صورت دارا بودن آنها می‌توانند در خواست اولیه خود مبنی بر جذب و استخدام را به دستگاه‌های اجرایی ارائه نمایند؛ ■ منظور از همکاری در ماده (۱) و سابقه کاری (پیوسته یا متناوب) در ماده (۲) نیازمند تصریح و تدقیق است. در تبصره «۱» قانون اصلاح قانون استخدام مهندسیین ناظر تولیدات کشاورزی عبارت معادل این واژگان - فعالیت مستمر- تعریف عملیاتی شده است. رویکردی که بهتر است در این طرح نیز مورد توجه قرار گیرد.

۲-۲. ماده (۲)

■ با توجه به به کارگیری پیمانی مشمولان طرح (موضوع ماده (۱)) و نیز ضابطه تبصره «۳» ماده (۴۵) قانون مدیریت خدمات کشوری،^۲ ماده (۲) طرح (محاسبه سوابق بیمه‌ای) مابه‌ازای خارجی کمی خواهد داشت. باین حال در صورت لزوم قانونگذاری بدین منظور، عبارت اخیر این ماده باید به گونه‌ای نگاشته شود که ناظر بر افزودن سوابق بیمه‌ای به سقف سنی مشخص شده باشد.

■ منظور از عبارت «ملاک اولویت جذب» در تبصره ماده (۲) نامشخص است. در صورت پذیرش لزوم پیش‌بینی چنین حکمی، ضروری است که نحوه و میزان تأثیرگذاری این اولویت در فرایندهای استخدامی (آزمون، مصاحبه و ...) به‌صراحت تعیین شود. در تبصره ماده (۳) قانون اصلاح قانون استخدام مهندسیین ناظر تولیدات کشاورزی ضابطه مشابه و دقیق‌تری در نظر گرفته شده است که می‌تواند مبنای بازنویسی این حکم قرار گیرد.

۲-۳. ماده (۳)

در ماده (۳) تلاش شده است با پیش‌بینی سازوکارهایی شائبه مغایرت طرح حاضر با اصل (۷۵) قانون اساسی رفع شود. علی‌هذا با توجه به غیرواقعی بودن پیش‌بینی خروج ۱۵ هزار نفر از کارکنان وزارتخانه مذکور ظرف مدت پنج سال آتی، در صورت تصویب طرح، دولت عملاً ملزم به استخدام ۵ هزار ناظر کشاورزی بدون توجه به تعداد افراد بازنشسته، با خرید و مستعفی خواهد شد. رویکردی که مطمئناً مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی خواهد بود.

۲-۴. ماده (۴) و (۵)

■ با توجه به ماهیت یکسان مواد (۴) و (۵) بهتر است که پس از اصلاحات نگارشی و حقوقی این دو ماده در قالب حکمی واحد پیش‌بینی شود.

■ منظور از سمت‌های اداری در تبصره ماده (۵) مشخص نیست؛ لذا ضروری است که این واژه به‌صورت دقیق تعریف شود. در خصوص واژه سمت‌های سیاسی نیز در صورتی که منظور مقامات و سمت‌های سیاسی ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری باشد باید در متن بدان اشاره شود.

■ قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ می‌باشد که به اشتباه در متن ۱۳۷۹ درج شده است.

■ انتصاب در سمت‌های سیاسی الزاماً برآمده از نظام شایستگی و یا اشتغال در دستگاه‌های اجرایی نمی‌باشد؛ لذا موارد

۱. ماده (۴۲) - شرایط عمومی استخدام در دستگاه‌های اجرایی عبارتند از:

الف) داشتن حداقل سن بیست سال تمام و حداکثر چهار سال برای استخدام رسمی و برای متخصصین با مدرک تحصیلی دکتری چهل و پنج سال.

ب) داشتن تابعیت ایران.

ج) انجام خدمت دوره ضرورت یا معافیت قانونی برای مردان.

د) عدم اعتیاد به دخانیات و مواد مخدر.

ه) نداشتن سابقه محکومیت جزایی مؤثر.

و) دارا بودن مدرک تحصیلی دانشگاهی و یا مدارک هم‌تراز (برای مشاغلی که مدارک هم‌تراز در شرایط احراز آنها پیش‌بینی شده است).

ز) داشتن سلامت جسمانی و روانی و توانایی برای انجام کاری که استخدام می‌شوند براساس آیین‌نامه‌هایی که با پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ح) اعتقاد به دین مبین اسلام یا یکی از ادیان شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

ط) التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

تبصره «۱» - به کارگیری موقت و تعیین حقوق و مدت خدمت اتباع خارجی حسب قوانین و مقررات خاص خود انجام خواهد شد.

تبصره «۲» - استخدام افراد در دستگاه‌های اجرایی در مشاغل تخصصی و کارشناسی و بالاتر منوط به احراز توانایی آنان در مهارت‌های پایه و عمومی فناوری

اطلاعات می‌باشد که عناوین و محتوای مهارت‌های مذکور توسط سازمان تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره «۳» - استخدام ایثارگران و خانواده‌های آنان براساس قوانین مصوب مربوط به خود خواهد بود.

تبصره «۴» - قوانین و مقررات گزینش به قوت خود باقی است.

تبصره «۵» - به کارگیری افراد با مدرک تحصیلی دیپلم و یا با حداقل سن کمتر از رقم مذکور در این ماده در موارد یا مناطق خاص برای مدت زمان مشخص و برای

فرزندان شهدا صرفاً در مشاغلی که با پیشنهاد سازمان به تصویب هیئت وزیران می‌رسد مجاز می‌باشد.

۲. تبصره «۳» - سن کارمند پیمانی در انتهای مدت قرارداد استخدام نباید از شصت و پنج سال و برای مشاغل تخصصی از هفتاد سال تجاوز کند.

مطرح شده در تبصره ماده (۵) هم‌خوانی چندانی با واقعیات نظام اداری و سیاسی ندارد. مضافاً اینکه مغایر با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی است.

۵-۲. ماده (۶)

یکی از الزامات اصلی تحقق نظام اداری صحیح (موضوع بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی) ایجاد بستر لازم جهت تحقق عدالت استخدامی و استخدام براساس اصول برابری فرصت‌ها و رعایت مراتب شایستگی است. موضوعی که در آموزه‌های دین مبین اسلام و اسناد بالادستی نیز بر آن تأکید شده است. پیش‌بینی درصد حداقلی (۵۰ درصد) جهت استخدام کارکنان ذکور ضمن تعارض با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی^۱ و بند «۲» سیاست‌های کلی نظام اداری^۲ (۱۳۸۹) می‌تواند با ایجاد زمینه ورود افراد فاقد شایستگی بر بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی تأثیر منفی داشته باشد.

مستفاد از مقدمه توجیهی طرح، مذاکرات صورت گرفته در کمیسیون و ... به نظر می‌رسد که تعداد افراد مشمول طرح (صرف نظر از جنسیت آنها) کمتر از ۵ هزار نفر است؛ لذا با توجه به اینکه در صورت تصویب این طرح همه این افراد جذب خواهند شد؛ پیش‌بینی این حکم عملاً فاقد توجیه است.

در گزارش کمیسیون صرفاً در ماده (۱) از برگزاری آزمون داخلی یاد شده است. آزمونی که از منظر ماهیت و کیفیت قاعدتاً با مفهوم آزمون‌های استخدامی (مصرح در ماده (۶)) تفاوت‌هایی خواهد داشت.

۶-۲. ماده (۷) و (۸)

با توجه و مسئولیت‌های هیئت مشخص شده در ماده (۷) حضور نمایندگان سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور می‌تواند بر اثربخشی و کارآمدی آن بیفزاید.

وظایف، اختیارات و کارویژه‌های هیئت مذکور نیازمند تصریح و تبیین دقیق‌تر است.

تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی قانون (موضوع ماده (۸)) نیازمند تعامل سه‌جانبه بین سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت جهاد کشاورزی است.

نتیجه‌گیری و پیشنهاد

در طرح «تعیین تکلیف ناظرین کشاورزی بعد از مصوبه سال ۹۰ مجلس شورای اسلامی» نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی پیشنهاد استخدام ۵ هزار نفر از ناظران کشاورزی را ارائه کرده‌اند. با این حال بررسی کارشناسی کلیات و مفاد این طرح مؤید آن است که طرح حاضر احتمالاً مغایر با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است. همچنین به علت فقدان نگرش جامع، ابهام در واژگان و مفاهیم کلیدی، اجرایی نبودن سازوکارهای پیشنهادی، نگرش کوتاه‌مدت، ایرادهای نگارشی متعدد، بی‌توجهی به نیازمندی‌های واقعی منابع انسانی در وزارت جهاد کشاورزی، عدم استفاده از دانش مهندسان ناظر در اجرای طرح‌های راهبردی با رویکرد سهم‌بری دانش از تولید، مغایرت با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی و بندهای ۲ و ۱۰ سیاست‌های کلی نظام اداری (۱۳۸۹) و بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و ... فاقد اثربخشی و کارآمدی مدنظر نمایندگان محترم خواهد بود. از این‌رو رد کلیات آن پیشنهاد می‌شود.

جدول ۱. نظرات مرکز پژوهش‌های مجلس

ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
۱		*		
۲		*		
۳		*		
۴		*		
۵		*		
۶		*		
۷		*		
۸		*		

۱. رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه‌های مادی و معنوی.

۲. عدالت‌محوری در جذب، تداوم خدمت و ارتقای منابع انسانی.

جدول ۲. نظرات مرکز پژوهش‌های مجلس

شماره ماده	متن	موافق	مخالف	اظهار نظر کارشناسی
کلیات				<p>طرح حاضر احتمالاً مغایر با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است. همچنین به علت فقدان نگرش جامع، ابهام در واژگان و مفاهیم کلیدی، اجرایی نبودن ساز و کارهای پیشنهادی، نگرش کوتاه مدت، ایرادهای نگارشی متعدد، بی‌توجهی به نیازمندی‌های واقعی منابع انسانی در وزارت جهاد کشاورزی، عدم استفاده از دانش مهندسان ناظر در اجرای طرح‌های راهبردی با رویکرد سهم‌بری دانش از تولید، مغایرت با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی و بندهای ۲ و ۱۰ سیاست‌های کلی نظام اداری (۱۳۸۹) و بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و ... فاقد اثربخشی و کارآمدی مدنظر نمایندگان محترم خواهد بود.</p>
ماده ۱	<p>ماده ۱- دولت (وزارت جهاد کشاورزی) موظف است از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون با رعایت حکم بند (ج) ماده ۲۴ و ماده ۴۶ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی و همچنین رعایت شرایط عمومی استخدام، از بین کارشناسان ناظر محصولات کشاورزی که صرفاً در قالب طرح نظارت ناظرین کشاورزی با مجموعه‌های جهاد کشاورزی همکاری داشته‌اند و دارای شرایط مندرج در ماده ۲ این قانون و نیز مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر در کلیه رشته‌های کشاورزی، منابع طبیعی و دامپزشکی که توسط وزارت جهاد کشاورزی در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود، می‌باشند، حداکثر تعداد پنج هزار نفر را با برگزاری یک آزمون داخلی و طی مدت پنج سال برای پستهای کارشناسی نظارتی اجرایی ترویج و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی در مراکز خدمات جهاد کشاورزی دهستانها، مدیریتهای جهاد کشاورزی شهرستانها و ادارات زیر مجموعه سازمان جهاد کشاورزی در شهرستانها به صورت پیمانی جذب و به کارگیری نمایند.</p>			<p>- مطابق ماده (۴۱) قانون مدیریت خدمات کشوری استخدام در دستگاه‌های اجرایی بر اساس مجوز صادره، تشکیلات مصوب، رعایت مراتب شایستگی و برابری فرصت‌ها انجام می‌شود. این فرایند با تعامل سازمان اداری و استخدامی کشوری، سازمان برنامه و بودجه کشور و دستگاه اجرایی متقاضی استخدام (در این طرح وزارت جهاد کشاورزی) صورت می‌پذیرد. از این رو درج عبارت وزارت جهاد کشاورزی در صدر این ماده محل اشکال است.</p> <p>- جذب و به کارگیری کارشناسان ناظر محصولات کشاورزی به صورت «پیمانی» پیش‌بینی شده است. از این رو الزام به رعایت ماده (۴۶) قانون مدیریت خدمات کشوری در صدر این ماده زائد است. حکم مذکور ناظر بر ضرورت طی دوره‌های آزمایشی برای مستخدمین رسمی است. ضابطه‌ای که با توجه به ماهیت و کار ویژه‌های استخدام پیمانی فاقد وجهت است.</p> <p>- در خصوص تعیین رشته تحصیلی مشمولان طرح، رویکردی تلفیقی و غیر معمول استفاده شده است. به طوری که در ماده (۱) بر برخی رشته‌های تحصیلی تصریح و در ادامه نیز تعیین این رشته‌ها به وزارت جهاد کشاورزی و آیین‌نامه محول شده است. این در حالی است که بر اساس ماده (۱۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری بررسی و تصویب شرایط احراز رشته‌های شغلی از وظایف شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی می‌باشد که باید رفع ابهام شود.</p> <p>- بر اساس مقدمه توجیهی طرح و نیز مذاکرات صورت گرفته در کمیسیون جامعه هدف این طرح، صرفاً ۵ هزار نفر ناظران کشاورزی دارای سابقه فعالیت ده ساله که بعد از مصوبه سال ۱۳۹۰ موفق به استخدام در وزارت جهاد کشاورزی نشده‌اند خواهد بود؛ در صورتی که در ماده (۱) بر این قید تصریح نشده است و دامنه شمول آن همه ناظران کشاورزی را بدون توجه به سابقه خدمت در برمی‌گیرد.</p> <p>- استخدام ۵ هزار نفر از ناظران کشاورزی پیش‌بینی شده است. اما مشخص نیست که عدد مذکور بر اساس چه معیارها و محاسباتی تعیین شده است. اطلاعات منتشر شده در خصوص قانون «قانون اصلاح قانون استخدام مهندسیین ناظر تولیدات کشاورزی - مصوب ۱۳۹۰» مؤید آن است که این‌گونه اعداد و ارقام (۱۰۰۰۰، ۵۰۰۰ و ...) غالباً بر اساس گمان‌های غیر علمی است. در حالی که استخدام حتی یک نفر کارمند بدون توجیه علمی و عملی مغایر با اسناد بالادستی، اخلاق حرفه‌ای و اصول مدیریت اثربخش منابع انسانی است.</p> <p>- در ماده (۱) منظور از آزمون داخلی (امتحان عمومی، آزمون کتبی، مصاحبه و ...) مشخص نیست. از منظر اجرایی با توجه به احتمال عدم تطابق نیازمندی‌های وزارت کشاورزی با تعداد ناظران کشاورزی و به منظور رعایت اصل شایسته‌گزینی و تحقق مطلوب وظایف و مسئولیت‌های وزارت مذکور ضروری است که افراد شایسته پس از طی همه مراحل استخدام و گزینش به خدمت پذیرفته شوند موضوعی که در این تبصره مورد توجه قرار نگرفته است. مضاف بر آن کیفیت و نحوه برگزاری آزمون مذکور نیز محل ابهام است.</p> <p>- منظور از همکاری در ماده (۱) و سابقه کاری (پیوسته یا متناوب) در ماده (۲) نیازمند تصریح و تدقیق است.</p>

شماره ماده	متن	موافق	مخالف	اظهار نظر کارشناسی
ماده ۲	سوابق بیمه ای کلیه کارشناسان ناظری که طبق این قانون در آزمون داخلی استخدامی شرکت می کنند مشروط بر اینکه تا سال ۱۳۹۹ مدت ۲۴ ماه و بالاتر سابقه کاری و بیمه ای داشته باشند و حق بیمه سهم بیمه شده و کار فرمای آنها با تایید سازمان تامین اجتماعی توسط سازمان جهاد کشاورزی یا سازمان نظام مهندسی کشاورزی یا ادارات تابعه یا وابسته آنها پرداخت شده باشد، از حداکثر سن تعیین شده برای استخدام کسر می شود. تبصره - مدت سوابق کاری مطابق با سوابق بیمه ای مشمولین این قانون، ملاک اولویت جذب آنها می باشد.			منظور از عبارت «ملاک اولویت جذب» در تبصره ماده (۲) نامشخص است. در صورت پذیرش لزوم پیش بینی چنین حکمی، ضروری است که نحوه و میزان تأثیر گذاری این اولویت در فرآیندهای استخدامی (آزمون، مصاحبه و ...) به صراحت تعیین شود.
ماده ۳	ماده ۳- دولت (وزارت جهاد کشاورزی) بار مالی ناشی از اجرای این قانون را بر اساس بند ج ماده ۲۴ قانون مدیریت خدمات کشوری و با پیش بینی در بودجه سنواتی از محل خروج نیر وهای بازنشسته، مستعفی و یا باز خرید از وزارت جهاد کشاورزی و سازمان ها و ادارات تابعه و وابسته تامین می نماید.			در ماده (۳) تلاش شده است با پیش بینی ساز و کارهایی شائبه مغایرت طرح حاضر با اصل (۷۵) قانون اساسی رفع شود. علی هذا با توجه به غیر واقعی بودن پیش بینی خروج ۱۵ هزار نفر از کارکنان وزارتخانه مذکور ظرف مدت پنج سال آتی، در صورت تصویب طرح، دولت عملاً ملزم به استخدام ۵ هزار ناظر کشاورزی بدون توجه به تعداد افراد بازنشسته، باز خرید و مستعفی خواهد شد. رویکردی که مطمئناً مغایر اصل (۷۵) قانون اساسی خواهد بود.
ماده ۴	- انتقال، ماموریت و هر نوع جابه جایی تحت هر عنوان نیر وهای جذب شده موضوع این قانون به مدت ده سال (از تاریخ استخدام) از مراکز خدمات جهاد کشاورزی و یا مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان محل خدمت به مرکز استان و سایر شهرستان های تابعه سازمان جهاد کشاورزی ممنوع بوده و تخلف محسوب می شود و علاوه بر عودت به محل خدمت، متخلفین مشمول تنبیهات بند (ب) و یکی دیگر از بندهای (الف) تا (ز) ماده ۹ قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۹/۰۹/۰۷ می شوند.			- منظور از سمت های اداری در تبصره ماده (۵) مشخص نیست؛ لذا ضروری است که این واژه به صورت دقیق تعریف شود. در خصوص واژه سمت های سیاسی نیز در صورتی که منظور مقامات و سمت های سیاسی ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری باشد باید در متن بدان اشاره شود. - انتصاب در سمت های سیاسی الزاماً بر آمده از نظام شایستگی و یا اشتغال در دستگاه های اجرایی نمی باشد؛ لذا موارد مطرح شده در تبصره ماده (۵) هم خوانی چندانی با واقعیات نظام اداری و سیاسی ندارد. مضافاً اینکه مغایر با بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی است.
ماده ۵	- انتقال یا ماموریت نیر وهای جذب شده موضوع این قانون به سایر دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، به مدت ده سال از تاریخ استخدام ممنوع بوده و تخلف محسوب می شود و متخلفین مشمول مجازات و تنبیهات مقرر در ماده ۴ این قانون می گردند. تبصره - چنانچه انتقال، ماموریت یا جابه جایی های موضوع مواد ۴ و ۵ این قانون به دلیل یا منجر به انتصاب در سمت های سیاسی یا اداری بالاتر از سمت استخدامی باشد، متخلفین به یکی از تنبیهات مقرر در بندهای ح، ط، ی، ک ماده ۹ قانون رسیدگی به تخلفات اداری محکوم می شوند			ایرادات وارد بر ماده ۴

شماره ماده	متن	موافق	مخالف	اظهار نظر کارشناسی
ماده ۶	دولت (وزارت جهاد کشاورزی) مکلف است در اجرای این قانون به نحوی عمل نماید که حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) مستخدمین مرد باشند مگر آنکه تعداد بانوان واجد شرایط پذیرفته شده در آزمون استخدامی به میزانی بیشتر باشد که سقف مذکور را تکمیل نکند.			پیش‌بینی در صد حداقلی (۵۰ درصد) جهت استخدام کارکنان ذکور ضمن تعارض با بند «۹» اصل سوم قانون اساسی و بند «۲» سیاست‌های کلی نظام اداری (۱۳۸۹) می‌تواند با ایجاد زمینه ورود افراد فاقد شایستگی بر بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی تأثیر منفی داشته باشد. -مستفاد از مقدمه توجیهی طرح، مذاکرات صورت گرفته در کمیسیون و ... به نظر می‌رسد که تعداد افراد مشمول طرح (مصرف‌نظر از جنسیت آنها) کمتر از ۵ هزار نفر است؛ لذا با توجه به اینکه در صورت تصویب این طرح همه این افراد جذب خواهند شد؛ پیش‌بینی این حکم عملاً فاقد توجیه است. -در گزارش کمیسیون مصرف‌نظر ماده (۱) از برگزاری آزمون داخلی یاد شده است. آزمونی که از منظر ماهیت و کیفیت قاعدتاً با مفهوم آزمون‌های استخدامی (مصرح در ماده (۶)) تفاوت‌هایی خواهد داشت.
ماده ۷	برای بررسی صحت سوابق کاری موضوع ماده (۲) مشمولین این قانون هیأتی استانی متشکل از دو نفر از نمایندگان ناظرین کشاورزی با انتخاب مجمع ناظرین کشاورزی استان، یک نفر از استاندار با انتخاب استاندار، یک نفر از سازمان مهندسی کشاورزی با انتخاب رئیس سازمان نظام مهندسی کشاورزی استان و یک نفر از سازمان جهاد کشاورزی به انتخاب رئیس سازمان جهاد کشاورزی تعیین می‌گردند.			وظایف، اختیارات و کارویژه‌های هیئت مذکور نیازمند تصریح و تبیین دقیق‌تر است.
ماده ۸	آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن، توسط وزارت جهاد کشاورزی تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.			تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی قانون (موضوع ماده (۸)) نیازمند تعامل سه‌جانبه بین سازمان اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه‌بودجه کشور و وزارت جهاد کشاورزی است.
ماده ۹	از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، قانون استخدام مهندسین ناظر تولیدات کشاورزی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۱۰ و قانون اصلاح قانون استخدام مهندسین ناظر تولیدات کشاورزی مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۲ نسخ می‌گردد.			